

УДК 316.346.2:159.953:[81'243] – 053.4

ШЕВЧУК Вікторія Валентинівна

*кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології
Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ ОСОБЛИВОСТЕЙ МИМОВІЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ

У статті розглянуто наукові підходи до проблеми засвоєння дітьми старшого дошкільного віку іноземної лексики. Крім того, подано результати емпіричного дослідження гендерних особливостей мимовільного запам'ятовування іноземних слів старшими дошкільниками. Встановлено, що дівчатка та хлопчики мають незначні відмінності в показниках середнього рівня мимовільного запам'ятовування слів іноземної мови.

Ключові слова: *пам'ять, мимовільна пам'ять, вікова психологія, старший дошкільний вік, іноземна лексика, гендер.*

Постановка проблеми. Іноземна мова дедалі наполегливіше входить у наше життя, інтегруючи українське суспільство зі світовим культурним простором. А відтак знання іноземних мов стає потребою часу, необхідним компонентом освіченості сучасної людини. У навчальних закладах, починаючи з їхньої дошкільної ланки, поступово запроваджується вивчення іноземної мови. Хоча навчання дошкільнят іноземній мові віднесено до варіативного компонента Державного стандарту дошкільної освіти, однак набуває все більшого поширення. З огляду на вищезазначене, особливої уваги потребує вивчення особливостей запам'ятовування іноземної лексики дітьми старшого дошкільного віку. Дана стаття присвячена розгляду гендерного аспекту особливостей мимовільної пам'яті в дітей старшого дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пам'ять є однією з найбільш досліджених тем у психології. Їй присвячені наукові праці П.П. Блонського, С.П. Бочарової, О.М. Леонтєва, Л.С. Виготського, О.М. Вейна та Б.Й. Каменецької, С.Л. Рубінштейна, П.І. Зінченка, А.О. Смирнова, Г. Еббінгауза, О.Р. Лурії, Б.Г. Мещерякова тощо. Вивчення довільних і мимовільних процесів пам'яті на основі системно-діяльнісного підходу сприяли розробці практичних рекомендацій щодо раціональних методів розвитку пам'яті та підвищення рівня засвоєння знань у навчальній діяльності (А.О. Смирнов, П.І. Зінченко, В.Я. Ляудіс, С.П. Бочарова, Г.К. Середя,

Є.Ф. Іванова, Д.А. Норман, Є.В. Заїка тощо). Але поряд із цим у психології є істотні розбіжності в теоретичному розумінні природи пам'яті. Крім того, не достатньо вивченими залишаються проблеми ролі видів пам'яті у процесі навчання іноземної мови на різних вікових етапах людини.

Проблеми мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, теоретичні і методологічні засади дошкільної лінгводидактики, у тому числі й іншомовної, розглянуто у працях Н.В. Агурової, Т.І. Алешиної, Н.В. Гавриш, А.М. Гончаренко, Т.О. Луценко, Т.О. Піроженко К.Ю. Віттенберг, А.М. Богуш, С.В. Будаєв, Л.С. Виготського, І.О. Зимньої, О.О. Леонтьєва, О.Р. Лурії, Є.І. Тихєєвої, Т.М. Шкваріної; принципам навчання іноземних мов присвячені праці І.Л. Бім, С.Ю. Ніколаєвої, Ю.І. Пасова, В.М. Плахотник, В.Г. Редько, Г.В. Рогової та ін.; інтегративний підхід до організації педагогічного процесу з іноземної мови розглядали І.Л. Бім, А.Ф. Гергель, І.О. Зимня, Т.К. Полонська, С.В. Роман, Т.М. Шкваріна та ін.; дослідження з теорії та практики дошкільної педагогіки проводили Л.В. Артемова, В.Є. Бенера, Г.В. Беленька, А.М. Богуш, Е.С. Вільчковський, Н.В. Гавриш, Н.М. Колосова, О.Л. Кононко, К.Л. Крутій, Н.В. Лисенко, Г.О. Люблінська, Т.І. Поніманська.

Виклад основного матеріалу. Дошкільний вік є найбільш сприятливим періодом для мовленнєвого розвитку особистості, яка зростає та формується. Діти даного віку, на відміну від молодших школярів, мають більші потенційні можливості розвитку завдяки високій пластичності функцій головного мозку та психіки. Тому найсприятливішим часом для початку засвоєння іноземної мови є саме старший дошкільний вік (5-7 років).

Більшість дітей даного віку досягають інтелектуальної, вольової, мотиваційної та емоційної готовності вивчати іншу мову в колективі. У них уже сформувався достатній запас слів і правильна вимова звуків, вони вживають граматичні форми рідної мови згідно із законами та формами фонетики, прагнуть та вміють орієнтуватися в ситуаціях спілкування, можуть підтримати розмову, вести діалог, здатні зосереджуватися і концентрувати увагу в ігрових формах діяльності, проявляють інтерес до спілкування, прагнуть досягти успіху, заохочення тощо. На шостому році життя діти без складнощів засвоюють звукову форму морфем. Мовленнєвий апарат дитини характеризується гнучкістю, податливістю для формування іншомовної вимови, добре розвинутою здатністю до імітації. Саме імітація впродовж тривалого часу вважалася основним прийомом при навчанні іноземній мові. Але більшість дослідників проблеми раннього навчання іноземної мови довели, що більшу вирішальну роль відіграють процеси мовних узагальнень і так звані металінгвістичні

здібності, тобто здатність гнучко і на абстрактному рівні засвоювати мову, помічати її відмінності від явищ рідної мови, свідомо оперувати нею [7].

Таким чином, головними цілями в навчанні дошкільників іноземної мови є: формування у дітей первинних навичок спілкування іноземною мовою; уміння користуватися нею для досягнення своїх цілей, вираження своїх думок і почуттів в реальних ситуаціях спілкування; створення позитивної установки на подальше вивчення іноземної мови; пробудження інтересу до культури інших народів; розвиток лінгвістичних здібностей старших дошкільників з урахуванням вікових особливостей їхньої структури; децентрація особистості або можливість подивитися на світ із різних позицій.

Численні дослідження психологів, лінгвістів і педагогів стосувалися проблематики засвоєння старшими дошкільниками іноземної лексики. Так, Н.В. Імедадзе, О.В. Зорін [6] розглядали проблему періодизації сенситивності до засвоєння іноземних мов дітей дошкільного віку; А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Т. Піроженко вивчали мовленнєву діяльність дітей дошкільного віку; М. Вашуленко, Г. Ніколайчук, Л. Калмикова вивчали готовність дітей дошкільного віку до мовлення як лінгводидактичну проблему; Л.І. Айдарова, М.І. Лисіна, А.К. Маркова, Д.Б. Ельконін досліджували комунікативний підхід до розвитку мовлення дітей дошкільного віку; Б.Г. Ананьєв, О.О. Бодальов, М.Л. Вайсборд та інші вивчали сутність феномену спілкування серед дітей дошкільного віку; Н.В. Агурова, Т.І. Алешина [1], Л.С. Виготський [4], О.В. Бойко [2], К.Ю. Віттенберг [3], С.В. Доброборська, Л.Д. Цвік, та П.П. Маслова [5], В.Я. Ляудіс [9], Г.В. Матюха [10], Л.С. Смирнова [12], З.Я. Футерман [14], Т. Шкваріна [15] проводили дослідження щодо навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування.

Запорукою успішного оволодіння дітьми іноземною мовою є врахування педагогами в освітній роботі з ними анатомо-фізіологічних та психічних особливостей старших дошкільників. Без цього неможливо правильно визначити найбільш оптимальний час, коли варто починати знайомити дитину з іншою мовою, обрати найбільш раціональні форми, методи, прийоми та засоби навчання.

Оскільки мовленнєвий апарат у дошкільнят дуже гнучкий, то вони легко наслідують звуки та звукосполучення як рідної, так і іноземної мови. У подальшому правильна вимова закріплюється та зберігається на все життя. До того ж малюки вкрай чутливі до вимови, оскільки особливо сприйнятливі до фонетики та інтонації мовлення. Певні мовленнєві зразки зберігаються в їхній пам'яті у вигляді звукових комплексів, пригадуючи які в тих чи інших ситуаціях, діти керуються переважно власними слуховими уявленнями. При цьому іншомовні

мовленнєві зразки сприймаються ними відокремлено від звукових комплексів рідної мови.

Особливе значення для даного виду діяльності старшого дошкільника має розвиток мимовільної пам'яті, яка переважає у старшого дошкільника, та довільної, яка з'являється у цей період. Домінування мимовільної пам'яті означає, що дитина не ставить ще перед собою свідомої мети запам'ятати або пригадати і не використовує для цього спеціальних засобів, оскільки дані мнемічні процеси включені у в будь-яку іншу діяльність і здійснюються всередині неї. Мимовільне запам'ятовування забезпечується включенням матеріалу в цілеспрямовану предметну та пізнавальну діяльність. Пам'ять дитини старшого дошкільного віку забезпечується її інтересом.

Стосовно іноземного мовлення дітей дошкільного віку, то воно відіграє важливу роль у психічному, особистісному, соціальному розвитку дитини. Оскільки в цей віковий період стає можливим порівняно систематичне навчання дитини за певною програмою, то іноземні мови можуть стати засобом формування вмінь усного спілкування дітей дошкільного віку. Серед методів, які найбільш використовують слід виділити традиційні: безпосередній або прямий метод, граматично-перекладний метод, аудіо-лінгвальний метод, когнітивний метод; та сучасні: метод повної фізичної реакції, сугестивний та комунікативний [14].

Використання методів зазначених вище, у поєднанні з іншими методами дає позитивний результат при підготовці дітей дошкільного віку до іншомовного спілкування. Ми вважаємо, що інтеграція даних методів сприяє активізації іншомовного мовлення, а також готує дитину до переходу на наступний етап вивчення іноземних мов у початковій школі.

Дослідження гендерного аспекту мимовільного запам'ятовування старшими дошкільниками іноземної лексики проводилося за допомогою методик: «10 предметів» та «10 малюнків» Т.Д. Марцинковської [16]; дослідження активної та пасивної мимовільної пам'яті за Г.А. Урунтаєвою та Ю.О. Афонькіною [13]; методика дослідження мимовільної пам'яті та умов її ефективності за П.І. Зінченком [11].

У дослідженні взяло участь 87 старших дошкільників, серед яких 45 дітей віком від 5 до 6 років та 42 дитини – від 6 до 7 років, 43 хлопчики та 44 дівчинки, які відвідують дошкільні навчальні заклади № 6 «Чебурашка» та № 47 «Золота рибка» м. Полтави.

Дані результати вивчення мимовільного запам'ятовування малюнків, слів рідної та іноземної мови, отримані за допомогою відповідних методик Т.Д. Марцинковської, подані у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники середнього рівня мимовільного запам'ятовування малюнків, слів рідної та іноземної мови дітьми старшого дошкільного віку

Стать дітей	Кількість дітей	Кількість матеріалу для запам'ятовування	Показники середнього рівня		
			Запам'ятовування малюнків	Запам'ятовування слів рідної мови	Запам'ятовування слів іноземної мови
Дівчинка	44	10	7,1	5,5	5,1
Хлопчик	43		5,1	3,4	3,9

Для виявлення статистичної значимості отриманих даних був використаний t-критерій Стьюдента. У якості статистичних сукупностей було обрано показники рівня мимовільного запам'ятовування дівчатками та хлопчиками слів іноземної мови. Значення t-критерію Стьюдента складає 2,06. Розбіжність статистично не значима ($p > 0,05$). Поряд із цим доцільно виявити статистичну значимість показників мимовільного запам'ятовування ілюстрованого матеріалу хлопчиками та дівчатками. Значення t-критерію Стьюдента складає 3,43. Розбіжність статистично не значима ($p > 0,05$). Порівняння рівня запам'ятовування малюнків та іноземних слів дівчатками і хлопчиками 5-7 років показало також їхню статистичну незначимість (t-критерій Стьюдента складає 2,06).

Як свідчать отримані дані, дівчатка та хлопчики мають незначні відмінності в показниках середнього рівня мимовільного запам'ятовування малюнків, слів рідної та іноземної мови. Доцільно буде зазначити, що дівчатка все ж таки мають вищий рівень запам'ятовування, хоча він не статистично значимий.

Для підвищення достовірності дослідження гендерних особливостей мимовільного запам'ятовування дітьми старшого дошкільного віку іноземної лексики, була проведена відповідна методика Г.А. Урунтаєвої та Ю.О. Афонькіної. Отримані дані подані у таблиці 2.

Як свідчать дані, краще дітьми старшого дошкільного віку запам'ятовується матеріал, із яким вони безпосередньо активно діють. Дівчатка даного вікового періоду мають вищі середні показники рівня як пасивного, так і активного мимовільного запам'ятовування. Для виявлення статистичної значимості отриманих даних був використаний t-критерій Стьюдента. У статистичні сукупності було обрано показники рівня активного та пасивного мимовільного

запам'ятовування дівчатками 5–7 років. Значення t-критерію Стьюдента складає 5,83. Розбіжність статистично значима ($p < 0,05$). Поряд із цим доцільно виявити статистичну значимість показників активного та пасивного мимовільного запам'ятовування в хлопчиків такого ж віку. Значення t-критерію Стьюдента складає 8,4. Розбіжність статистично значима ($p < 0,05$).

Таблиця 2

Показники середніх значень пасивного та активного мимовільного запам'ятовування дітьми старшого дошкільного віку

Стать дітей	Кількість дітей	Кількість матеріалу для запам'ятовування	Показник середнього рівня	
			Мимовільне пасивне запам'ятовування	Мимовільне активне запам'ятовування
Дівчатка	44	16	11,2	14,6
Хлопчики	43		8,2	13,1

Окрім того, доцільно вивчити гендерні особливості мимовільного запам'ятовування при різних способах подачі матеріалу. Результати такого дослідження, яке було проведено за допомогою використання методики вивчення мимовільної пам'яті старших дошкільників за Г.А. Урунтаєвою та Ю.О. Афонькіною, показані в таблиці 3.

Таблиця 3

Середні показники мимовільного запам'ятовування в дітей старшого дошкільного віку при різних способах подачі матеріалу

Стать дітей	Кількість дітей	Кількість матеріалу для відтворення	Середній показник запам'ятовування		
			Слів	Малюнків	Геометричних фігур
Дівчатка	44	6	5	5,9	5
Хлопчики	43	6	4	5,1	5

Дані таблиці 3 свідчать про те, що дівчатками краще запам'ятовується матеріал, поданий вигляді малюнків, а хлопчиками –

вербальний, а от геометричні фігури вони запам'ятовують на однаковому рівні. Для виявлення статистичної значимості отриманих даних нами був використаний t-критерій Стюдента. В якості статистичних сукупностей було обрано показники рівня мимовільного запам'ятовування іноземних слів хлопчиками та дівчатками старшого дошкільного віку. Значення t-критерію Стюдента складає 0,69. Розбіжності статистично не значні ($p > 0,05$).

Для вивчення гендерних особливостей мимовільного запам'ятовування дітей старшого дошкільного віку ми користувалися крім вищезазначених методик і методикою дослідження мимовільної пам'яті та умов її ефективності за П.І. Зінченком. Дані, отримані в результаті її використання, подані у таблиці 4.

Таблиця 4

Показники мимовільного запам'ятовування дітьми старшого дошкільного віку

Номер серії	Кількість дітей	Стать дітей		Середня кількість відтворень		Середня кількість правильних відтворень	
		Хлопчики	Дівчатка	Правильних	Неправильних	Хлопчики	Дівчатка
Перша	43	19	24	12,3	3,7	11,8	12,7
Друга	44	23	21	10,4	5,6	10,6	10,2

Для виявлення статистичної значимості отриманих даних нами був використаний коефіцієнт кореляції Спірмена (ρ), який дорівнює 0,063. Зв'язок між досліджуваними ознаками прямий, сила зв'язку за шкалою Чеддока – слабка. Число ступеней свободи (df) складає 5. Критичне значення критерію Спірмена при даній кількості ступеней свободи складає 0,786. $\rho_{\text{спост}} < \rho_{\text{крит}}$, залежність ознак статистично не значна ($p > 0,05$).

При обробці результатів користувалися коефіцієнтом мимовільного запам'ятовування $K_{\text{мз}}$, інтегральний показник якого визначається за співвідношенням кількості правильних та потрібних відповідей. При цьому слід вважати, що значення даного показника $0,5999 \geq K_{\text{мз}} \geq 0$ свідчить про низький рівень розвитку мимовільного запам'ятовування; значення $0,7999 \geq K_{\text{мз}} \geq 0,6$ свідчить про середній рівень розвитку мимовільного запам'ятовування, а значення $1,1 \geq K_{\text{мз}} \geq$

0,8 – про високий рівень розвитку мимовільного запам'ятовування. У дівчаток $K_{мз} = 11,45/16 = 0,71$ – це становить середній рівень розвитку мимовільного запам'ятовування, а в хлопчиків – $K_{мз} = 11,2/16=0,7$ – це також відповідає середньому рівню розвитку мимовільного запам'ятовування.

Підводячи підсумок під розглядом гендерних особливостей мимовільного запам'ятовування дітьми старшого дошкільного віку, слід наголосити на тому, що в результаті проведення вищезазначених методик прослідковується відмінність у середніх показниках даного виду пам'яті між хлопчиками та дівчатками. При дослідженні гендерного аспекту мимовільного запам'ятовування при вивченні іноземної мови ми виявили, що дівчатка та хлопчики мають незначні відмінності у показниках середнього рівня мимовільного запам'ятовування малюнків, слів рідної та іноземної мови, згідно даних методики «10 слів» та «10 предметів» за Т.Д. Марцинковською. Доцільно буде зазначити, що дівчатка все ж таки мають вищий рівень запам'ятовування, хоча він не статистично значимий. Ґрунтуючись на даних, отриманих у результаті проведення методики дослідження мимовільної пам'яті та умов її ефективності за П.І. Зінченком, у дівчаток $K_{мз}$ складає 0,71, що становить середній рівень розвитку мимовільного запам'ятовування, а в хлопчиків – $K_{мз}$ дорівнює 0,7 – це також відповідає середньому рівню розвитку мимовільного запам'ятовування. Так, дівчатка краще запам'ятовують наочний матеріал, а хлопчики – вербальний, дівчатка мають вищі показники активного мимовільного запам'ятовування. Але дані відмінності не статистично значимі.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи дослідження гендерного аспекту особливостей мимовільного запам'ятовування іноземної лексики дітьми старшого дошкільного віку, слід наголосити, що даний віковий проміжок має важливе значення для подальшого розвитку особистості дитини. Для цього періоду характерний інтенсивний розвиток другої сигнальної системи, зростає швидкість утворення умовних рефлексів. Специфіка оволодіння дошкільником іноземною мовою тісно пов'язана з безпосередністю його сприймання, відкритістю до спілкування, певною спонтанністю в опануванні нового знання. Період старшого дошкільного віку є сенситивним для мовленнєвого розвитку особистості, яка росте та розвивається.

Окрім того, слід наголосити на оптимальному поєднанні мимовільної й довільної пам'яті та в максимальному залученні до роботи пам'яті мисленнєвих процесів. При цьому важливо чітко визначити об'єкт та мету запам'ятовування та чітко організувати в психологічному відношенні навчальну діяльність.

Спираючись на дані, отримані в результаті використання методик Т.Д. Марцинковської, було виявлено, що дівчатка та хлопчики мають незначні відмінності в показниках середнього рівня мимовільного

запам'ятовування малюнків, слів рідної та іноземної мови. Доцільним буде зазначити, що дівчатка все ж таки мають вищий рівень активного мимовільного запам'ятовування, хоча він не статично значимий, згідно проведення методики вивчення активної та пасивної мимовільної пам'яті в старших дошкільників за Г.А. Урунтаєвою та Ю.О. Афонькіною. У дівчаток, за результатами методики на вивчення мимовільного запам'ятовування П.І. Зінченка, $K_{мз}$ складає 0,71, що становить середній рівень розвитку мимовільного запам'ятовування, а в хлопчиків – $K_{мз}$ дорівнює 0,7 – це також відповідає середньому рівню розвитку мимовільного запам'ятовування.

Подальшу перспективу даного дослідження вбачаємо в поглибленні процесу вивчення в таких напрямках: мимовільного запам'ятовування в старших дошкільників при різних видах діяльності; мимовільної і довільної пам'яті при засвоєнні іноземної лексики дітьми середнього дошкільного та молодшого шкільного віку і розробці корекційно-розвивальної програми з розвитку мнемічних процесів у дітей даного віку.

Список використаних джерел

1. Алешина Т.И. Обучение иностранной речи в детском саду / Т.И. Алешина // Дошкольное воспитание. – 1982. – № 7. – С. 40-43.
2. Бойко О. В. Особливості формування мовленнєвої активності у дітей на заняттях з іноземної (англійської) мови / О.Бойко // Наукові записки Ніжин. Держ. ун-ту імені М.Гоголя : наук. журн. / за ред. Є.І.Коваленко. – Ніжин : НДУ, 2006. – С. 45-48.
3. Вітенберг К. Ю. Підготовка майбутніх вихователів засобами ІКТ до навчання дітей іноземних мов: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук зі спец. 13.00.04 / К. Ю. Вітенберг. – Вінниця, 2010. – 20 с.
4. Выготский Л.С. К вопросу о многоязычии в детском возрасте / Л.С. Выготский // Хрестоматия по возрастной и педагогической психологии. М. : Учпедгиз, 1980. – С. 121-133.
5. Доброборская С.В. Иностранный язык в детском саду / С.В. Доброборская, Л.Д. Цвик, П.П. Маслова // Бородич А.М. Методика развития речи детей. – М. : Просвещение, 1974. – С. 371-390.
6. Имедадзе Н. В. К психологической природе раннего двуязычия / Н.В. Имедадзе // Вопросы психологии. – 1960. – № 1 – с. 60-68.
7. Казачінер О.С. Усі заняття з англійської мови в ДНЗ (за базовим компонентом дошкільної освіти) / О.С. Казачінер. – Харків : Основа, 2014. – 285 с.
8. Леонтьев А.А. Память в усвоении иностранного языка / А.А. Леонтьев // Иностранные языки в школе. – 2009. - № 8. – С. 9-16.
9. Ляудис В.Я. К проблеме развития памяти в процессе усвоения иностранного языка / В.Я. Ляудис / Вестник МГУ. – 1980. – № 4. – Серия 14. Психология. – С. 26-35.
10. Матюха Г. В. Проблема навичок і вмінь усного спілкування у навчанні дітей старшого дошкільного віку іноземних мов / Г. В. Матюха // Збірник наукових праць БДПУ : Педагогічні науки. – Бердянськ, 2007. – № 1. – С. 43-49.

11. Психологический практикум «Память» / Сост. Л.И. Дементий, Н.Ф. Лейфрид. Под общ. ред. Л.И. Дементий. – Омск : Омский гос. университет, 2003. – 124 с.
12. Смирнова Л.С. Дидактические принципы в обучении маленьких иностранному языку / Л.С. Смирнова // Дошкольное воспитание. – 1964. – № 4. – С. 43–44.
13. Урунтаева Г. А. Практикум по детской психологии / Г.А. Урунтаева, Ю. Г. Афонькина. – М. : Просвещение: Владос, 1995. – 291 с.
14. Футерман З.Я. Иностранный язык в детском саду / З.Я. Футерман. – Киев. : Высшая школа, 1984. – 143 с.
15. Шкваріна Т. Місце іноземної мови в освіті дошкільнят / Т. Шкваріна // Дошкільне виховання. – 2010. – № 1. – С. 12-14.
16. Энциклопедия психодиагностики. – Т. 1. Психодиагностика детей / Ред.-сост. Д. Райгородский. – Самара : Изд. дом «Бахрах-М», 2008. – 624 с.

В.В. Шевчук

ГЕНДЕРНЫЕ АСПЕКТЫ ОСОБЕННОСТЕЙ НЕПРОИЗВОЛЬНОЙ ПАМЯТИ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА СТАРШИМИ ДОШКОЛЬНИКАМИ

В статье рассмотрены научные подходы к изучению проблемы усвоения детьми старшего дошкольного возраста иностранной лексики. Кроме того, представлены результаты эмпирического исследования гендерных особенностей непроизвольного запоминания иностранных слов в старшем дошкольном возрасте. Установлено, что девочки и мальчики имеют незначительные различия в показателях среднего уровня непроизвольного запоминания слов иностранного языка.

Ключевые слова: *память, непроизвольная память, иностранная лексика, возрастная психология, старший дошкольный возраст, гендер.*

V. Shevchuk

GENDER ASPECTS OF FEATURES OF INVOLUNTARY MEMORY WHEN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE BY SENIOR PRESCHOOLERS

In the article the scientific approaches to teaching preschool children a foreign language are discussed. In addition, the results of empirical research of gender peculiarities of involuntary memorizing of foreign words by senior preschooler are presented. According to the methods of “10 words” and “10 items” (T. Martsynkovskaya) it has been shown that girls and boys have minor differences in terms of the average level of involuntary memorizing of pictures, words in native and foreign language. It is expedient to note that girls still have a higher level of memory, although it is not statistically significant. Based on the data obtained as a result of involuntary memory research girls and boys have the average level of involuntary memory. The girls better remember visual material, and the boys - verbal, girls have higher rates of active involuntary memory. But these differences are not statistically significant.

Keywords: *memory, involuntary memory, developmental psychology, the senior preschool age, foreign language, gender.*

Надійшла до редакції 3.11.2016 р.